

Ağustos-Kasım 2004 Tarihleri Arasında Türkiye'den Yayınlanan Uluslararası Yayınlar

G.E. ÇELİK*

* Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Allerjik Hastalıklar Bilim Dalı, ANKARA

Bildiğiniz gibi yaklaşık olarak iki yıldır dergimizin bu bölümünde ülkemizden çıkan yayınları kısa özetleri ile sunmaya ve bilgi aktarımı yapmaya çalışıyoruz, ancak elbette eksiklikler olabiliyor. Bu eksikliği minimuma indirgeyebilmek adına Science Citation Index veya Science Citation Index-Expanded kapsamındaki dergilerde çıkan yazılarınızın künyesini veya tercihan “abstract”ı ile birlikte “gcelik@medicine.ankara.edu.tr” adresine göndermenizi rica ediyoruz.

Bu dönemde ülkemizden çıkan yazılar ile ilgili olarak güzel haberler var. Değerli üç hocamızın aşağıdaki bölümde ilk üç sırada verilen “kitap bölümü” ve “uzlaşma raporları”nda yer aldığını görerek gururlandık.

1. Asher I, Dağlı E. Environmental influences on asthma and allergy. *Chem Immunol Allergy* 2004;84:36-101.
2. Asher I, Baena-Cagnani C, Boner A, Canonica GW, Chuchalin A, Custovic A,

Dağlı E, Haahtela T, Haus M, Lemmo-Hoten M, Holgate S, Holloway J, Holt P, Host A, Iikura Y, Johansson SG, Kaplan A, Kowalski ML, Lockey RE, Naspitz C, Odhiambo J, Ring J, Sastre J, Venables K, Vichyanond P, Volovitz B, Wahn U, Warner J, Weiss K, Zhong NS; World Allergy Organization. World allergy organization guidelines for prevention of allergy and allergic asthma. *Int Arch Allergy Immunol* 2004;135:83-92.

3. Passali D, Bellussi L, Hassan HA, Mosges R, Bastaic L, Bernstein JM, Blum A, Gillet P, Brihaye P, Bunnag C, Caye-Thomasen P, Clement PA, Damiani V, Decroocq F, Dermentzopoulos M, Drugh S, Fabra JM, Goldschmidt O, Halpern GM, Harada T, Huizing EH, Jankowski R, Jareoncharsri P, Kalyoncu AE, Kane KJ, Karapantzios I, Keck T, Larsen K, Larsen P, Lapidis T, Lindemann J, Lopatin AS, Marchisio P, Mla-

dina R, Muangsomboon S, Mygind N, Nonaka M, Önerci M, Onorato J, Ozu C, Passali FM, Passali GC, Pawankar R, Pigret D, Rettinger G, Sakakura Y, Simaskos N, Soetjijto D, Sperati G, Takizawa R, Tos M, Tunsuriyawong P, Yagi T, Yamagishi. Consensus Conference on Nasal Polyposis. *Acta Otorhinolaryngol Ital* 2004;24(2 Suppl 77):3-61.

4. Kurt E, Bavbek S, Paşaoğlu G, Abadoğlu Ö, Mısırlıgil Z. Use of alternative medicines by allergic patients in Turkey. *Allergol Immunopathol* 2004;32:289-94.

İletişim: emelharm@yahoo.com

Astımda alternatif tedavilerin ülkemizde sıkça kullanıldığı düşünülmesi nedeniyle planlanan bu araştırmada astım, mevsimsel allerjik rinit ve kronik ürtiker tanısı almış olguların alternatif tedavi yöntem tercihleri anket yöntemi ile sorgulanmış. Sonuçta tüm

gruplarda %38 oranında alternatif tedavi yöntemlerinin kullanıldığı gösterilmiştir. Bu tedavi yöntemleri astımlı olgularda diğer iki gruptan daha fazla tercih edilmiştir. Astımlı olguların son 12 ayda astım atağı geçirme ve hastaneye yatırılma durumunda bu tedavi yöntemlerini daha fazla tercih ettikleri gözlenmiştir.

5. Kalpaklıoğlu AF, Emekçi M, Ferizli A, Mısırlıgil Z, House-Dust Mite Working Group. A survey of acarofauna in Turkey: Comparison of seven different geographic regions. Allergy Asthma Proc 2004;25:185-90.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

İletişim: afusunk@yahoo.com

Ülkemizde ev tozu akarlarının önemli birer allerjen olduğundan yola çıkılarak planlanan bu çalışmada, farklı iklim ve yükseklik içeren bölgelerdeki akar düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Ev tozu akarı, 930 örneğin 173 (%18.6)'ünde izole edilmiştir. Nemliliğin yoğun olduğu bölgelerde prevalans daha fazla bulunmuş (Akdeniz: %48.4, Karadeniz: %46). İç Anadolu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde prevalans düşük bulunmuş. D. Pteronyssinus, %83 ile en fazla izole edilen akar türü olarak saptanmıştır. Sonuçta akarların fazla miktarda bulunması ile; > 15°C, > %40 nemlilik ve düşük rakım (< 300 m) ilişkili bulunmuş. Bu sonuçlar doğrultusunda ülkemizde deniz kenarı bölgelerdeki akar popülasyonunun diğer ılıman iklimlerdeki kadar yaygın olduğu görüşüne ulaşılmıştır.

6. Güler N, Kırerleri E, Öneş Ü, Tamay Z, Salmanyenli N, Darendeliler F. Leptin: Does it have any role in childhood asthma? J Allergy Clin Immunol 2004; 114:254-9.

İndeks: Science Citation Index

İletişim: eztamay@yahoo.com

Astımlı çocuklarda leptinin rolünün çok iyi bilinmemesinden yola çıkılarak planlanan bu çalışmada, benzer yaş ve cinsiyet dağılımı taşıyan astımlı 102 çocuk ve sağlıklı 33 çocukta serum leptin düzeyleri ölçülerek "vücut kitle indeksi" solunum fonksiyon testleri ve deri "prick" testleri sonuçları eşliğinde yorumlanmıştır. Sonuçlarında astımlı çocukların serum leptin düzeyleri sağlıklı kontrollerden anlamlı olarak yüksek bulunmuş [median: 3.53 (2.06-7.24) vs 2.26 (1.26-4.71) ng/mL]. Subgrup analizinde bu farklılığın erkek çocuklardan kaynaklandığı saptanmıştır. Allerjik astımlı çocuklardaki leptin düzeyleri, nonatopik astımlılardan daha yüksek bulunmuş. Leptin düzeyleri ile solunum fonksiyon testleri, deri "prick" testi, pasif sigara maruziyeti, doğum ağırlığı ve anne sütü alma süresi arasında bir ilişki gösterilememiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda leptinin atopik astımda bir rolü olabileceği vurgulanarak, çocukluk astımının erkek çocuklarda daha fazla görülmesinin bir nedeninin leptin düzeyinin erkek çocuklarda daha fazla olması ile açıklanabileceği öne sürülmüştür.

7. Kuyucu S, Ünal S, Kuyucu N, Yılgor E. Additive effects of dexamethasone in nebulized salbutamol or L-epinephrine treated infants with acute bronchiolitis. Pediatr Int 2004;46:539-44.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

İletişim: semanurkuyucu@yahoo.com

Çocuklarda akut bronşiyolitinin optimum tedavisinin tartışmalı olduğundan yola çıkılarak planlanan bu çalışmada, akut bronşitli çocuklarda çift-kör uygulamalı olarak randomize, plasebo kontrollü bir yöntemle, L-epinefrin veya nebülize salbutamolün deksametazon ile birlikte verilmesinin tek başına L-epinefrin veya salbutamol verilmesi ile sonuçların karşılaştırılması hedeflenmiştir. Çalışma, 2-21 aylık 69 infantta yapılmıştır. Başlangıçta nebülize L-epinefrin veya salbutamol tedavisine randomize edilen çocuklara 15 dakika sonra intramusküler olarak plasebo veya deksametazon enjekte edilmiştir. Sonuçlarında ilk 24 saatte gruplarda fark bulunmamıştır. Ancak beşinci günde solunum sıkıntısı değerlendirme skoru deksametazon alan grupta salmeterol + plasebo alan gruptan anlamlı olarak düşük bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda nebülize epinefrin veya salbutamole eklenen intramusküler deksametazonun özellikle geç fazda hafif-orta bronşiyolit atağında bu ajanların tek başına kullanımlarına göre daha iyi sonuçlar sağladığı düşünülmüştür.

8. Yıldırım Z, Özlü T, Bülbül Y, Bayram H. Addition of montelukast versus double dose of inhaled budesonide in moderate persistent asthma. *Respirology* 2004; 9:243-8.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

Bu çalışmada, orta persistan astımlı olgularda inhale steroid dozunun iki katına çıkılması ile, düşük doz inhale steroid montelukast eklenmesinin sonuçlarının karşılaştırılması planlanmıştır. İki haftalık "run-in" dönemini takiben orta persistan astımı olan 30 olgu 400 µg budesonid + 10 mg montelukast veya 800 µg budesonid tedavi gruplarından birine randomize edilmiştir. Olgular altı hafta süreyle izlenerek semptom skorları, astım atakları, solunum fonksiyonları, kan eozinofil düzeyleri ve yan etkiler yönünden değerlendirilmiştir. Sonuçlarında her iki grupta da grup içinde tedavi sonunda tedavi başı ile karşılaştırıldığında gündüz ve gece semptom skorlarında düzelme olmuş. Çalışma dönemi süresince her iki grupta da astım atağı gelişmemiş. Sonuçlar doğrultusunda düşük doz inhale steroid + montelukast tedavisinin en az inhale steroid dozunu iki katına çıkarmak kadar etkili olduğu vurgulanmıştır.

9. Tomaç N, Turan E, Ertan U, Özmen S. Cow's milk allergy as a risk factor for forthcoming wheezing attacks. *Allergy* 2004;59:1017-8.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: nazantomac@yahoo.com

Bu çalışmada, erken çocukluk döneminde görülen tekrarlayan "wheezing" ile deri testi duyarlılığı arasındaki ilişki araştırılmış. Yaşları 4-24 ay arasında değişen ve en azından iki "wheezing" atağı tanımlayan 153 çocuk çalışmaya alınarak "wheezing" gelişimi yönünden takip edilmiştir. Bu çocuklar daha sonra "wheezing" atak sayısına göre (3 atak = grup 1 ve 4 atak = grup 2) iki gruba ayrılmıştır. Deri "prick" testleri pozitif olan olgular negatif olanlar ile karşılaştırıldığında dört "wheezing" atağı geçirme riski 5.36 olarak bulunmuştur. Bu farkın özellikle inek sütü allerjisi için belirgin olduğu gözlenmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda erken çocukluk dönemindeki başlıca inek sütü olmak üzere allerjen duyarlılığının olmasının "wheezing" atak sıklığını arttıran önemli risk faktörlerinden olduğu düşünülmüştür.

10. Onbaşı K, Ardeniz Ö, Sin A, Kokuludağ A, Sebik F. The frequency of mouse and rat allergy among allergic individuals in Izmir (a preliminary report). *Allergy* 2004;59:1235-6.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: kevseronbasi@yahoo.com

Fare ve sıçanın, özellikle şehirde yaşayanlar için önemli bir iç ortam allerjeni olduğundan yola çıkılarak planlanan bu çalışmada, 53 ardışık olguda "prick" testler ile fare ve sıçan duyarlılığı sıklığı araştırılmış. Üçer hasta fare ve sıçana duyarlı bulunmuş (her biri için %3.6). Sekiz (%9.6) olguda fare ve sıçan duyarlılığı birlikte

saptanmıştır. Bu çalışmanın sonuçlarından yola çıkılarak çalışma grubunun küçük olmasına rağmen şehirde yaşayan allerjik olgularda fare ve sıçan allerjisinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

11. Öner F, Mungan D, Numa-noğlu N, Demirel Y. Occupational asthma in the furniture industry: Is it due to styrene? *Respiration* 2004; 71:336-41.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: onerferda@hotmail.com

Stirenin, birkaç olgu sunusu olarak mesleki astım nedeni olarak belirtilmesi esas alınarak planlanan bu çalışmada, mobilya yapımında stiren maruz kalan olgularda mesleki astım varlığı araştırılmış. Stiren maruziyeti olan 47 olgu çalışmaya dahil edilerek anamnez, solunum fonksiyon testleri ve metakolin ile bronş provokasyon testleri ile klinik değerlendirmeye alınmıştır. Sonuçlarında beş işçide işle ilgili solunumsal semptom saptanmıştır. Bu olguların üçünde metakolin ile bronş provokasyon testi pozitifmiştir. Bu üç olguya stiren ile spesifik provokasyon, seri PEF ölçümleri yapılmıştır. Her üç olguda da spesifik provokasyon negatif bulunurken, bir olguda iş ortamında PEF değişkenliği gösterilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda bu iş kolunda çalışanlarda stirenin mesleki astım nedeni olabileceğinin çok kuvvetli olmayan bir şekilde desteklendiği, daha net yorumlar için daha geniş vaka serileri gerektiği belirtilmiştir.

12.Şekerel BE, Nakipoğlu E. Middle lobe syndrome in children with asthma: Review of 56 cases. J Asthma 2004;41:411-7.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

İletişim: b_sekerel@yahoo. com

Bu çalışmada, son iki yıl içinde kliniğe başvuran tüm astımlı olguların (n= 3528) dosyaları orta lob sendromu (OLS) varlığı yönünden değerlendirilmiştir. Ellialtı olguda 63 OLS epizodu saptanarak bu olguların verileri, bu olgular ile denk OLS geçirmemiş 63 astımlı çocuğun verileri ile karşılaştırılmış. OLS insidansı %1.62 olarak bulunmuş. Olguların yarısı altı yaşın altındaymış. Altmışüç epizodun sadece beşinde fizik inceleme bulguları OLS ile uyumluymuş. OLS olan çocuklarda atopi daha düşük bulunmuş (%34.9 vs %59.4, p< 0.05). Bu sendroma erkek çocuklarda daha az oranda rastlanmış (%52.4 vs %71.4, p< 0.05). Bu sonuçlara dayanılarak OLS'nin küçük çocuklarda ve özellikle kızlarda daha fazla olduğu, klinik bulguları fazla bilgi vermediği için tedaviye rağmen semptomları devam eden astımlı olgularda düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır.

13.Bayram İ, Güneşer-Kendirli S, Yılmaz M, Altıntaş DU, Alparlan N, Bingöl-Karakoç G. The prevalence of asthma and allergic diseases in children of school age in Adana in southern Turkey. Turk J Pediatr 2004;46:221-5.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

Bu çalışmada ISAAC kullanılarak 1997 yılında Adana bölgesindeki 6-18 yaş arası 3164 çocuk taranarak astım ve allerjik hastalıkların prevalansı araştırılmış. Astım, allerjik rinit ve egzema prevalansları sırasıyla %12.6, %13.6 ve %8.3 olarak bulunmuş. Astım prevalansı 6-10 yaş arası çocuklarda en yüksek (%14.7); 15-18 yaş arası çocuklarda en düşük (%6) olarak bulunmuş. Evde hayvan bulunuşu, evin nemli oluşu, ailede astım ve egzema öyküsü ve sık sinüzit astımlı olgularda yüksek bulunmuş. Bu veriler doğrultusunda astım ve diğer allerjik hastalıkların Adana bölgesinde önemli kronik hastalıklar arasında olduğu belirtilmiştir.

14.Mete N, Sin A, Gülbahar O, Erdinç M, Sebik F, Kokulu-dağ A. The determinants of bronchial hyperresponsiveness in patients with allergic rhinitis. Ann Allergy Asthma Immunol 2004;93: 193-9.

İndeks: Science Citation Index

İletişim: nmete@med.ege. edu.tr

Bu çalışmada, deri "prick" testleri ve serum ECP düzeylerinin allerjik rinitli olgulardaki bronş aşırı duyarlılığını belirlemedeki yeri araştırılmış. Ardışık olara 59 allerjik rinitli olguya aeroallerjenler ile deri "prick" testi ve metakolin ile bronş provokasyon testi (BPT) yapılmış. Metakolin ile BPT 23 (%39) olguda pozitif bulunmuş. Deri "prick" testlerinde 14 olgu bir allerjene, 35 olgu iki-dört allerjene, 10 olgu ise dörtten fazla sayıda allerjene duyarlı bulunmuş. Deri testlerinde pozitiflik sayısı ile meta-

kolin konsantrasyonu arasında kuvvetli bir negatif korelasyon gösterilmiş. Bu sonuçlar doğrultusunda allerjik rinitli olgularda deri testinde pozitif allerjen sayısı arttıkça bronş aşırı duyarlılığı bulunma oranının arttığı belirtilmiştir.

15.Yazıcıoğlu M, Asan A, Öneş Ü, Vatansver U, Şen B, Türe M, Bostancıoğlu M, Pala O. Indoor airborne fungal spores and home characteristics in asthmatic children from Edirne region of Turkey. Allergol Immunopathol 2004;32:197-203.

İletişim: yazicioglu@superonline.com

Çocukluk astımında iç ortam mantar maruziyetinin etkisini araştıran bu çalışmada, atopik astımlı 47 olgu ile 23 nonatopik kontrol, öykü, evde görülebilir mantar bulunuşu ve inhalan mantar sporu miktarı yönünden karşılaştırılmış. Mantar sporları "açık petri" yöntemi ile değerlendirilmiş. Sonuçlarda astımlı olguların evlerinde oturma odası ve yatak odalarında total mantar sayısı daha fazla bulunmuş. En fazla *Cladosporium* izole edilmiş. Deri testlerinde astımlı olguların 12 (%25.53)'si mantar allerjenlerine duyarlı bulunmuş. Banyoda görülebilir mantar bulunuşu ve evin yaşı mantar sayısını etkileyen faktörler olarak değerlendirilmiş. Toplam mantar koloni sayısının iç ortam nemlilik ve ısı ile ilişkisi gösterilememiş. Bu sonuçlar doğrultusunda çocukluk astımında mantar maruziyetinin önemli olduğu vurgulanmıştır.

16. Köktürk N, Demircan S, Kurul C, Türkteş H. Tracheal adenoid cystic carcinoma masquerading asthma: A case report. Pulm Med 2004;19:10.

Burada, daha önceden “zor astım” tanısı konulmuş ve sonraki tetkiklerinde trakeada “adenoid kistik karsinoma” saptanan bir olgu sunulmuş. Bu olgu aracılığı ile tedaviye yanıt alınamayan ve astım düşünülen olgularda tanı konulmadan önce lokalize obstrüksiyonların ekarte edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

17. Savaş C, Candır O, Özgüner F. Acute respiratory distress due to fibrosarcoma of the carina in a child. Pediatr Pulmonol 2004;38:355-7.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: cagrisavas@yahoo.com

Burada, daha önceden astım tanısı ile izlenen, ancak “akut solunum sıkıntısı” geliştiğinde sağ akciğerde atelektazi saptanarak bronkoskopi ile alınan materyal sonucu “primer bronkopulmoner fibrosarkom” gelen 12 yaşındaki bir olgu nedeniyle astım ayırıcı tanısı irdelenmiştir.

18. Gülbahar O, Demir E, Mete N, Ulman I, Can D, Sin A, Gülen F, Kokuludağ A, Tanaç R, Sebik F. Latex allergy and associated risk factors in a group of Turkish patients with spina bifida. Turk J Pediatr 2004;46:226-31.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

İletişim: ogulbahar@yahoo.com

Bu çalışmada spina bifidalı olgularda lateks duyarlılığı araştırılmış. Kırkaltı olgu, anamnez ve deri testleri ile ileri incelemeye alınmış. Sonuçlarında lateks duyarlılığı beş (%10.8) olguda saptanmış. Klinik olarak lateks allerjisi ise iki olguda saptanmış. Sonuçlar doğrultusunda spina bifidalı olgularda lateks duyarlılığının literatür verilerinden düşük olduğu ve bunun nedeninin operasyon sayısının az olması ile ilişkili olabileceği belirtilmiştir.

19. Çelik G, Mısırlıgil Z. Lipoxins in asthma. J Allergy Clin Immunol 2004;114:992.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: gcelik@medicine.ankara.edu.tr

Bu “Editöre Mektup”ta lipoksinlerin astım patogenezindeki rolü tartışılmıştır.

20. Kocabaş CN, Şekerel BE, Fırat PA, Okur H, Adaloğlu G. Levamisole: Might it be used in treatment and prevention of atopic diseases? J Asthma 2004;41:547-51.

İndeks: Science Citation Index-Expanded

İletişim: cankocabas@yahoo.com

Antihelmintik ve Th1 yanlı immünstimülatuar olan levamisol hücrel immüniteyi düzeltmekte kullanılmaktadır. Levamisolün Th1 aracılı cevap oluşturmasının allerjik hastalıkların seyriyi etkile-

mesinin araştırıldığı bu çalışmada, BALB/c fareler intraperitoneal olarak 0, 7 ve 15. gün ovaalbumin ile sensitize edilmiş. Sensitizasyon sonrası, altı gün boyunca günde bir kez olmak üzere OVA ile intranazal olarak provoke edilmişler. Levamisol (2.5 mg/kg), sensitizasyon ve provokasyon süresince oral olarak haftada üç kez verilmiş. Sonuçlarında levamisol, OVA ile duyarlanma sürecinde IL-4 düzeylerini anlamlı olarak düşürürken, IFN- γ , total IgE ve eozinofil infiltrasyonu üzerine bir etki oluşturmamış. Bu sonuçlar doğrultusunda levamisolün allerjik inflamasyona müdahalede önemli olabileceği vurgulanmıştır.

21. Civelek E, Şekerel BE. Management of childhood asthma physician's perspective in Turkey. Pediatr Allergy Immunol 2004;15:372-5.

İndeks: Science Citation Index
İletişim: b_sekerel@yahoo.com

Bu çalışmada çocuk hastalıkları uzmanlarının astım ile ilgili bilgileri anket yöntemi ile değerlendirilmiş. İkiyüzonkuz doktorun 126 (%57)'sı anketleri tamamlamış. Haftada ortalama bakılan astımlı olgu oranı %15.8 imiş. Bilgi düzeyi anlamında astım atağı yaklaşımı en yüksek skoru alırken, kronik astım yaklaşımı en düşük skoru almış. Kronik yaklaşımın en düşük skoru aldığı göz önüne alınarak kronik hastalık şiddeti belirlemede yeni modeller gerektiği vurgulanmıştır.